

สยามสยามวิกฤต

พลเอกขนิลาธิป ยงใจยุทธ

ล้มละลายทางการเมืองหรือรัฐบุรุษ*

ศาสตราจารย์ นายแพทย์ประเวศ วัฒนาประเสริฐ**

1. วิกฤตการณ์คลื่นลูกที่ 4 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์

หลายปีมาแล้วผมได้เขียนเรื่อง

วิกฤตการณ์คลื่นลูกที่ 4 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ว่าเป็นวิกฤตการณ์ที่รุนแรงกว่าคลื่น 3 ลูกแรกและยากต่อการแก้ไขคลื่นลูกที่ 1

คือสงครามพม่า คลื่นลูกที่ 2 คือการล่าอาณานิคมโดยมหาอำนาจตะวันตก คลื่นลูกที่ 4 เป็นวิกฤตการณ์ที่กระทบหมดทุกเรื่องและทุกพื้นที่ทั่วประเทศ ทั้งเศรษฐกิจ

จิตใจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม การเมืองการปกครอง

เรื่องเศรษฐกิจที่กำลังมีวิกฤต

"พลเอกขนิลาธิปอยู่ในจุดที่อ่อนแอและเปราะบางที่สุดคือรัฐมนตรีหลายคนในรัฐบาลของท่านไม่เป็นที่ศรัทธาและเชื่อถือของสังคมว่าจะมีความจริงจัง มีปัญญา มีความซื่อสัตย์สุจริต และรู้ว่าอะไรควรไม่ควร"

การณ์ คนรวบอยู่ขณะนี้ ที่จริงคนจนวิกฤตมาก่อนและวิกฤตมานานแล้วในปี 2518 คนจน 20 เปอร์เซ็นต์ข้างล่างเป็นเจ้าของ

รายได้เพียงร้อยละ 6 ของรายได้ทั้งหมดของประเทศ เมื่อพัฒนาไป 20 ปี ถึง พ.ศ. 2538 รายได้ของคนจนดังกล่าวได้ลดสัดส่วนลงไปเหลือร้อยละ 3.5 และกำลังจะลด

* เขียนขึ้นเมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม 2540,ตีพิมพ์ครั้งแรกในหนังสืออมตชน

** นักคิดและราชทูตอาวุโส

ลงไปอีก ทั้งนี้เพราะโครงสร้างในสังคม
ดูจากคนข้างล่างไปให้คนข้างบน ฉะนั้น
จึงไม่น่าแปลกใจว่าเรื่อง “สมัชชาคนจน”
จึงเรื้อรังและแก้ไขไม่ได้ จากการไปสัมผัส
ปัญหาของคนจนด้วยตนเอง

ผมได้เตือนมาหลายปีแล้วว่าเรื่อง
คนจนและการแย่งชิงทรัพยากรในชนบท
จะเป็นชนวนปะทุไปสู่ความรุนแรง เพราะ
คนจนถูกผู้มีอำนาจ ทั้งอำนาจรัฐและ
อำนาจเงิน แย่งชิงทุกสิ่งทุกอย่างแย่งชิงทั้ง
เครื่องมือในการดำรงชีวิตของเขา เช่น ที่
ดิน ป่าไม้ แหล่งน้ำ ทั้งรายได้ที่เขาควรได้
ในรูปของระบบการค้าที่เขาต้องซื้อแพง
ขายถูกและภาษีอากรที่ไม่เป็นธรรม เมื่อ
แย่งชิงวัตถุดิบของเงินทองเขาจนหมดตัว
แล้วก็แย่งชิงลูกสาวเขาเสียด้วยให้มาเป็น
โสเภณีอาบอบนวด มาให้คนรวยเปิด
บริษัทคัลเลอร์เคล้าทำสัปดนทุกอย่าง อันเป็น
เรื่องเสื่อมเสียทางศีลธรรมของสังคมไทย
อย่างยิ่งที่ ทำอย่างนี้กับผู้หญิงและเด็ก
หญิงซึ่งเป็นลูกหลานของเราเอง

โครงสร้างทางสังคมทุกอย่างล้วน
ส่งเสริมการดูจากคนข้างล่างมาใส่ข้าง
บน ไม่ว่าจะป็นระบบราชการ ระบบการ
ศึกษา วัฒนธรรม การสื่อสาร กฎหมาย
การเมือง หรือแม้แต่สถาบันทางศาสนา

เครื่องสูบจากข้างล่างมาใส่ข้างบนนี้มี
กำลังแรงยิ่งเพราะเป็นโครงสร้างทั้งทาง
วัฒนธรรมและสถาบันทางสังคม คนข้าง
บนที่ไปกู้เงินจากต่างประเทศด้วยดอกเบี้ย
ราคาถูกแทนที่จะเอามาใช้เพื่อการผลิต
ทางเศรษฐกิจกลับเอามาใช้เพื่อการเก็ง
กำไรซึ่งไม่ใช่ เศรษฐกิจจริงแต่เป็น
เศรษฐกิจฟองสบู่ เมื่อฟองสบู่แตกก็วิกฤต
กันถ้วนหน้า ยามเล่นหุ้นได้กำไรก็เข้าพก
เข้าห่อและมีการโกงกันในสถาบันการเงิน
โดยผู้ควบคุมในภาครัฐได้ประโยชน์ด้วย
เมื่อค่าเงินบาทจริงมันตก รัฐต้องเอาเงิน
เป็นแสน ๆ ล้านบาทไปอุดไว้ให้มันดู
เหมือนไม่ตก เพื่อประโยชน์ของผู้ที่ไปกู้เงิน
จากต่างประเทศ

ถามว่าเงินเป็นแสน ๆ ล้านนี้เป็น
เงินของใคร เมื่อสถาบันการเงินที่ทำการไม่
ถูกต้องทรุดแล้วรัฐต้องเอาเงินไปพยุงไว้
ถามว่าเอาเงินของใครไปพยุง เมื่อเงินบาท
ราคาตก ชาวของขึ้นราคาหรือเงินเพื่อ ถาม
ว่าใครต้องจ่ายเพิ่มขึ้น การผลัดภาระให้คน
ข้างล่างเป็นเรื่องหนีไม่พ้น เพราะเครื่องสูบ
ที่สูบจากข้างล่างขึ้นข้างบนมันทำงานอยู่
ตลอดเวลา

ธรรมดาของโครงสร้างหรือสิ่งก่อ
สร้างใด ๆ ล้วนต้องแข็งแรง ส่วนข้าง

บนจึงจะสูงใหญ่และมั่นคงแข็งแรง ถ้าฐานล่างอ่อนแอแต่ข้างบนหนักก็จะถล่มลงมาทั้งหมด สังคมก็เช่นเดียวกัน ถ้าฐานล่างของสังคมอ่อนแอ สังคมทั้งสังคมก็ถล่มได้ สังคมที่บ่อนเซาะฐานล่างของตนเองจึงเป็นสังคมที่ทำลายตัวเองให้ถล่ม วิกฤตการณ์คลื่นลูกที่ 4 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ เป็นวิกฤตการณ์แห่งการทำลายตัวเองที่กระทบหมดทุกเรื่องและทุกพื้นที่ ทำลายทั้งเศรษฐกิจ ทำลายจิตใจ ทำลายสังคม ทำลายวัฒนธรรม ทำลายสิ่งแวดล้อม และทำลายสถาบันทางสังคมต่าง ๆ ไม่ว่าสถาบันการเมือง สถาบันราชการ สถาบันการศึกษา สถาบันทางศาสนา ให้อ่อนแอลง

2 ครุกรรมของชาติ

วิกฤตการณ์คลื่นลูกที่ 4 ที่กำลังทำลายสังคมไทยเกิดจากสาเหตุที่ลึก สลับซับซ้อนและยากต่อการแก้ไข เป็นไปไม่ได้เลยที่ใครคนหนึ่งหรือพรรคใดพรรคหนึ่งหรือรัฐบาลใดรัฐบาลหนึ่งจะแก้ไข เพราะวิกฤตการณ์นี้เกิดจากกรรมอันหนักหรือครุกรรมของชาติ

ครุกรรมของชาติคือโครงสร้างอำนาจที่กีดกร่อนสังคมไทย

วัฒนธรรมอำนาจและโครงสร้างอำนาจรัฐรวมศูนย์

โครงสร้างอำนาจที่กีดกร่อนสังคมไทย ความอ่อนแอทางปัญญา

ความอ่อนแอทางสังคม

และขาดความเป็นประชาสังคม

(Civil Society)

สังคมไทยมีโครงสร้างอำนาจที่ดำรงอยู่ช้านานและกีดกร่อนสังคมไทย โดยมีหายนลักษณ์ 3 ประการคือ

(1) **วัฒนธรรมอำนาจและโครงสร้างอำนาจรัฐที่รวมศูนย์** อำนาจรัฐหมายถึงระบบการเมืองกับระบบราชการ อำนาจรัฐที่รวมศูนย์นี้ขาดความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (accountability) เมื่อขาดความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ก็ทำให้สติปัญญาต่ำ ประสิทธิภาพในการทำงานต่ำ แต่คอร์รัปชันสูง

ไม่ต้องพูดถึงนักการเมืองซึ่งเห็นกันชัดเจนแล้ว ข้าราชการทุกระดับพากันเข้าไปอยู่ในเรื่องอำนาจ จึงมีสติปัญญาต่ำ ประสิทธิภาพในการทำงานต่ำ และคอร์รัปชันสูง

ระบบอำนาจรัฐที่รวมศูนย์นั้นมีผลกระทบต่อกองทุนของสังคม เมื่ออำนาจรัฐไม่ถูกต้อง (สติปัญญาต่ำ ประสิทธิภาพ

ต่ำ คอร์รัปชันสูง) จึงส่งผลเป็นความสูญเสียและการทำลายทุกเรื่องทั้งชีวิต จิตใจ เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และการเมือง จะเห็นว่าคนไทยตายปีละมาก ๆ จากอุบัติเหตุต่าง ๆ ทั้งจากการจราจร ตึกถล่ม ไฟไหม้ แต่แก้ไขไม่ได้เลย ไม่สามารถแก้ปัญหาเศรษฐกิจได้ ไม่สามารถรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ ฯลฯ

(2) ความอ่อนแอทางปัญญา บุคคลหรือสังคมใดที่ใช้อำนาจจะไม่ใช้ปัญญา วัฒนธรรมอำนาจและโครงสร้างอำนาจในสังคมไทยเป็นเหตุให้อ่อนแอทางปัญญาโดยทั่วตลอด เพราะขาดวัฒนธรรมการเรียนรู้และโครงสร้างของการเรียนรู้อ่านหนังสือภาษาไทยตั้งแต่อนุบาลจนถึงมหาวิทยาลัยไม่สร้างความเข้มแข็งทางปัญญา เพราะเป็นรูปแบบมากกว่าสาระแห่งการเรียนรู้ สังคมที่อ่อนแอทางปัญญาก็เหมือนคนปัญญาอ่อนที่ขาดภูมิคุ้มกันในตัวเอง ย่อมเกิดวิกฤตทั้งจากสาเหตุภายนอกและภายใน

(3) ความอ่อนแอทางสังคมและขาดความเป็นประชาสังคม (Civil Society) ความเป็นประชาสังคมเป็นปัจจัยกำหนดให้เศรษฐกิจดี การเมืองดีและศีลธรรมดี

ถ้าปราศจากความเป็นประชาสังคม ไม่มีทางที่เศรษฐกิจจะดี การเมืองจะดีหรือศีลธรรมจะดี ไม่ว่าพระจะเทศน์สั่งสอนเท่าใด ๆ ความเป็นประชาสังคมหมายถึง การที่คนทุกคนเป็นคนที่มีความดีศรีแห่งความเป็นคนและมาร่วมมือกันอย่างเคียงบ่าเคียงไหล่ หรือการที่คนในสังคมมีความสัมพันธ์กันในแนวนราบ ในระบบอำนาจ คนในสังคมจะมีความสัมพันธ์กันในแนวตั้งว่าใครขึ้นกับใคร สังคมที่มีความสัมพันธ์ในแนวตั้งคือสังคมที่ใช้อำนาจ จะมีปัญญาน้อย มีการแสวงประโยชน์โดยไม่ถูกต้อง มีความขัดแย้ง และความรุนแรงสูง ความสัมพันธ์ในแนวนราบหมายถึงการคำนึงถึงความเป็นมนุษย์ของคนทุกคน มีความเป็นมิตรและเอื้ออาทรต่อกัน มีการเรียนรู้ร่วมกันมีการร่วมมือกันในรูปต่าง ๆ จะเรียกว่ากลุ่ม ชมรม ชุมชน ประชาคม สหกรณ์ สมาคม มูลนิธิ สังคมที่มีการรวมกลุ่มกันในแนวนราบเต็มสังคมเรียกว่ามีความเป็นประชาสังคม หรือสังคมเข้มแข็ง

สังคมเข้มแข็งทำให้เศรษฐกิจดี การเมืองดี และศีลธรรมดี สังคมไทยเป็นสังคมที่เน้นความสัมพันธ์เชิงอำนาจ จึงอ่อนแอ ขาดภูมิคุ้มกันในตัวเอง

หายนลักษณะ 3 ประการดังกล่าว เป็นกรรมอันหนักมากที่เป็นเหตุให้เกิด วิกฤตการณ์ต่าง ๆ และเป็นเรื่องที่ไม่แก้ไขไม่ได้ง่าย ๆ แต่ถ้าแก้ไขไม่ได้สังคมก็จะวิกฤตมากขึ้นเรื่อย ๆ

3 พลเอกชวลิต ณ จุดแห่งวิกฤตและโอกาส

พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ เป็นผู้ที่มีอำนาจมากที่สุดและอ่อนแอที่สุดในขณะเดียวกัน พลเอกชวลิตเป็นนายกรัฐมนตรีเป็นรัฐมนตรีกลาโหม มีสายสัมพันธ์กับกำนันผู้ใหญ่บ้านทั่วประเทศ มีสายสัมพันธ์กับผู้ใช้แรงงานมานานและมีสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านมากกว่าใคร ๆ เรียกว่าเป็นผู้ที่มีอำนาจมากที่สุด ประเด็นก็คือจะใช้อำนาจที่มีมากนี้แก้ปัญหาเชิงโครงสร้างของสังคมไทยได้อย่างไร เพราะแก้ไขไม่ได้ง่าย ๆ และไม่เคยมีใครแก้ไขได้

ในขณะเดียวกันพลเอกชวลิตอยู่ในจุดที่อ่อนแอและเปราะบางที่สุดคือรัฐมนตรีหลายคนในรัฐบาลของท่านไม่เป็นที่ศรัทธาและเชื่อถือของสังคมว่าจะมีความจริงใจ มีปัญญา มีความซื่อสัตย์สุจริตและรู้ว่าอะไรควรไม่ควร ความเชื่อถือ (Trust) เป็นทุนของความสำเร็จ ถ้าขาดความเชื่อถือก็ทำอะไรไม่สำเร็จ

ด้วยระบบการเมืองอย่างปัจจุบัน พลเอกชวลิต ต้องขึ้นมาสู่อำนาจจากฐานการสนับสนุนจากนักการเมืองที่สังคมไม่เชื่อถือเหล่านี้ ท่านจึงตกอยู่ในฐานะกลืนไม่เข้าคายไม่ออก จะไม่เอาคนเหล่านี้ก็อยู่ในอำนาจไม่ได้ แต่ถ้าเอาคนที่สังคมไม่ศรัทธาถึงมีอำนาจก็ทำอะไรไม่ได้ ในสภาพอย่างนี้บริษัทบริหารทางการเมืองของท่านจะจุดรั้งให้ท่านล้มละลายทางการเมือง

พลเอกชวลิตจึงต้องเลือกเอาว่าท่านจะยอมล้มละลายทางการเมืองไปพร้อมบริษัทบริหารทางการเมืองที่สังคมไม่ศรัทธา หรือจะใช้วิกฤตการณ์เป็นโอกาสที่จะถอดสลักปัญหาของสังคมไทย

วิกฤตกับโอกาสดำรงอยู่ในจุดเดียวกัน

ปัญหาที่ยาก ๆ นั้นแก้ไขไม่ได้ถ้าไม่วิกฤต แต่ขณะที่วิกฤตเปิดโอกาสให้แก้ไขได้

4 ความรุนแรง สันติวิธี และความกดดัน

ในสังคมที่มีความสัมพันธ์ทางดึงหรือรวมศูนย์อำนาจเกิดความรุนแรงได้ง่าย ในต่างประเทศ บางสังคมเคร่งศาสนาแต่ก็มีความรุนแรงเพราะรักพระเจ้าแต่ไม่รักเพื่อนมนุษย์ การรักพระเจ้าแต่ไม่รัก

เพื่อนมนุษย์ก็เป็นความสัมพันธ์ทางดิ่ง ฉะนั้นความภักดีรวมศูนย์จนเป็นความคลั่ง ไม่ว่าจะคลั่งชาติหรือคลั่งศาสนาล้วนนำไปสู่ ความรุนแรงทั้งสิ้น

อำนาจรวมศูนย์กับความเป็น อนิจจังของสังคมจึงขัดแย้งกันและนำไปสู่ ความรุนแรงได้ง่าย อำนาจพยายามดิ่งได้ ให้เหมือนเดิม แต่สังคมเป็นอนิจจัง เช่น เดียวกันสรรพสิ่งทั้งหลายคือเปลี่ยนแปลง ก้าวไปข้างหน้า แรงหนึ่งยึดให้อยู่กับที่ อีก แรงหนึ่งเคลื่อนไปข้างหน้า ผลคือการฉีก ขาด มีบาดแผลและเลือดออก สังคมไทย ฉีกขาดมีบาดแผลและมีเลือดออกตกในอยู่ แล้ว แต่ที่จะปะทุเป็นความรุนแรงเลือดตก ยางออกกันข้างนอกนั้นมี 2 เรื่องคือ

1. เรื่องของคนจน และการแย่งชิงทรัพยากรในชนบท เรื่องนี้ถ้าแก้ไขไม่ ได้ก็จะปะทุไปสู่ความรุนแรง จากการ ประท้วง ปะทะ และปราบปราม (ปปป)

2. เรื่องทางการเมือง การเมือง เข้าไปเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์มากขึ้น ๆ ผลประโยชน์จะขัดแย้งกันมากขึ้นและขัดแย้งกับสังคม หากไม่มีทางออกโดยสันติวิธี ก็จะนำไปสู่ความรุนแรง

การอยู่อย่างเดิมไปเรื่อย ๆ หรือ การแก้ปัญหาที่ไม่ได้ผล สังคมจะมีความ

กดดันสูงขึ้น ๆ และปะทุไปสู่ความรุนแรง ใน 2 เรื่องดังกล่าวข้างต้น

โจทย์ที่ยากอย่างยิ่งก็คือทำอย่างไรจึงจะเกิดการเปลี่ยนแปลงแก้ไข โดยสันติวิธี เพราะความรุนแรงอาจจะไม่เกิดการแก้ไข

การไม่แก้ไขอาจจะนำไปสู่ ความรุนแรง

ข้อดีของพลเอกชวลิตก็คือจะไม่ใช้ ความรุนแรงกับคนจน แต่บริษัทบริวารของ ท่านนั้นไม่แน่หลายคนเกลียดคนจน บาง คนพูดขำๆ บางคนรดน้ำมันใส่ไฟ เช่น เมื่อสมัชชาคนจนยกมาล้อมทำเนียบ รัฐบาล รองนายกรัฐมนตรีคนหนึ่งกล่าวว่า “เดี๋ยวยกไปล้อมสวนจิตร แล้วจะว่ายังไง” นี่เป็นการไม่สมควรเป็นอย่างยิ่ง เพราะใน หลวงรักคนจน และคนจนรักในหลวง ซึ่งเป็นเรื่องที่ดีอยู่แล้วไม่บังควรไปพุดจาสร้าง เรื่องไม่ดี

ผมเชื่อว่าพลเอกชวลิตโดยส่วนตัว ของท่านจะไม่ใช้ความรุนแรง แต่ท่านควร ทำเรื่องการแก้ไขปัญหาคด้วยสันติวิธีให้เป็น นโยบาย ท่านมีกลไกอยู่ในมือมากที่จะทำ ให้สันติวิธี เป็นนโยบายทำนอง 66/2523 ที่ ท่านเคยทำมา สภาพความมั่นคงแห่งชาติซึ่ง เขาสนใจเรื่องนี้ก็รอให้ท่านสั่งอยู่ การทำ

สันติวิธีให้เป็นนโยบายจึงเป็นมิติประการที่
หนึ่ง

5. ปฏิรูป 3

ถ้าหันไปพิจารณาต้นตอของ
วิกฤตการณ์ในสังคมไทยที่กล่าวในตอน
ที่ 2 จะเห็นว่ามีคามจำเป็นต้องปฏิรูปใน 3
เรื่อง คือ

ปฏิรูปอำนาจรัฐ

ปฏิรูปทางปัญญา

**ปฏิรูปสังคมให้เกิดความเป็น
ประชาสังคม (Civil Society)**

ทั้ง 3 เรื่องควรทำพร้อมกันเพราะ
จะส่งเสริมซึ่งกันและกัน

ปฏิรูปอำนาจรัฐ โดยการปฏิรูป
การเมืองและปฏิรูประบบราชการ ระบบ
การเมืองและระบบราชการที่ดำรงอยู่จะ
บ่อนเซาะสังคมไทยให้ทรุดลงอย่างรวดเร็ว
ระบบการเมืองและระบบราชการเปรียบ
เสมือนเชื้อโรคร้ายที่ทำให้สังคมไทยเข้า
ไอซียู นายกรัฐมนตรีควรร่วมกับสังคมไทย
ปฏิรูประบบราชการให้ได้โดยเร็ว

ปฏิรูปทางปัญญา ต้องมียุทธ
ศาสตร์ทางปัญญาที่ยกระดับปัญญาของ
สังคมไทยโดยรีบด่วน จะไม่กล่าววราย
ละเอียดในที่นี้ แต่นายกรัฐมนตรีควรทำ
ความเข้าใจในเรื่องนี้

ปฏิรูปสังคมให้เข้มแข็ง แผนฯ 8

ที่สภาพัฒน์ประสานทำขึ้นเป็นแผนส่งเสริม
ประชาสังคมเพื่อทำให้สังคมเข้มแข็ง มี
องค์กรเอกชนและนักวิชาการส่วนหนึ่ง
กำลังทำงานในเรื่องนี้ ถ้านายกรัฐมนตรี
เข้าใจและผลักดันให้เกิดขึ้นก็จะเยียวยา
สังคมไทย

เรื่องการแก้ปัญหาทางการเงิน จะ
โดยมีกองทุนการเงินระหว่างประเทศ
(ไอเอ็มเอฟ) เข้ามาช่วยเหลือก็ทำกันไป แต่
ถ้าปัญหาพื้นฐานทั้ง 3 ที่กล่าวมาข้างต้นนี้
ไม่ได้รับการปฏิรูป เศรษฐกิจไม่มีทางดีขึ้น
อย่างจริงจัง

การปฏิรูปอำนาจรัฐ การปฏิรูป
ทางปัญญา และการปฏิรูปให้เกิดความ
เป็นประชาสังคม (Civil Society) คือ
ปัจจัยพื้นฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจ จิต
ใจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และการ
เมือง พร้อมกันไป นี่เป็นประการที่ 2

6. การถักทอสังคมเพื่อแก้วิกฤต

สภาพิกฤตและความพยายามที่
จะแก้วิกฤตโดยฝ่ายต่าง ๆ และวิธีต่าง ๆ
อาจนำไปสู่ความสับสนและรุนแรง หากผู้
ถืออำนาจรัฐโดยถูกต้องตามกฎหมายเป็น

ผู้นำในการแก้ปัญหาเสียเอง การเปลี่ยนแปลงโดยสันติวิธี ก็มีโอกาสมากขึ้น

ในปัญหายาก ๆ และซับซ้อนซับซ้อนไม่มีพลังอำนาจใดที่จะแก้ไขได้ นอกจากพลังงานทางสังคม (Social energy) พลังงานทางสังคมเกิดจากการถกทอทางสังคม การถกทอทางสังคมเกิดจากสังคม วิกฤตมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีความเชื่ออาหารต่อกัน มีการเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติ

ถ้าสังคมทุก ๆ ส่วนเข้ามาถกทอกันได้ก็จะเกิดกำลังมหาศาลในการแก้ปัญหา ยาก ๆ การถกทอทางสังคมจึงควรเป็นยุทธศาสตร์ชาติ พลเอกชวลิตก็เคยทำยุทธศาสตร์เพื่อยุติการสู้รบกับคอมมิวนิสต์ ในนามของคำสั่งนายกรัฐมนตรี 66/2523 อันลือชื่อ นายกรัฐมนตรียอมอยู่ในฐานะที่จะสร้างยุทธศาสตร์การถกทอทางสังคม เพราะในตำแหน่งย่อมสามารถขอเข้าเฝ้าฯ เพื่อรับพระราชทานกระแสพระราชดำริข้างล่างก็มีเครือข่ายกำนันผู้ใหญ่บ้าน มีกรรมกร มีกลไกรัฐทั้งทางพลเรือนและทางทหาร กองทัพเป็นเอกภาพที่สุด มีเครื่องมือมาก ย่อมอยู่ในฐานะที่จะส่งเสริมการถกทอทางสังคมได้เป็นอย่างดี

นายกรัฐมนตรี ควรสร้างยุทธศาสตร์แห่งการถกทอทางสังคม ให้สังคมมีจุดมุ่งหมายร่วมกันในการที่จะแก้วิกฤตการณ์ของประเทศด้วยสันติวิธี มีความรักความเชื่ออาหารต่อกัน และมีการเรียนรู้ร่วมกันในการเข้าใจปัญหาและวิธีแก้ปัญหา

แท้ที่จริงสิ่งที่เรียกว่าถกทอทางสังคม ก็คือ ที่พระเจ้าอยู่หัว พระราชทานพระราชกระแสในคำว่า รู้ รัก สามัคคี นั่นเอง คือต้องมีการเรียนรู้ ต้องมีความรักความเชื่ออาหารต่อกัน และต้องมีความร่วมมือกัน

ยุทธศาสตร์ชาติเรื่องถกทอสังคม เป็นประการที่ 3

7. การปฏิรูปอำนาจรัฐโดยวิถีทางรัฐสภา

เนื่องจากระบบการเมืองและระบบราชการในรูปเดิมไปไม่ไหวแล้ว ถ้ายังขึ้นดำเนินไปในรูปเดิม จะทำให้สังคมไทยเข้าไอซียู จึงควรปฏิรูปให้ได้โดยขับพลัง เพราะปฏิรูปช้า ๆ ทำไม่สำเร็จและบ้านเมืองวิกฤตเสียก่อน

หลักการปฏิรูปอำนาจรัฐโดยสัน ๆ ก็คือ

1. ให้ประชาชนมีอำนาจมาก รัฐมีอำนาจน้อย นี่คือประชาธิปไตย

2. ระบบอำนาจรัฐต้องมีความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ โดยให้มีกระบวนการทำงานที่โปร่งใส มีองค์กรอิสระตรวจสอบเข้าสู่อำนาจและการใช้อำนาจ

ประเทศที่มีความเจริญและสันติ ล้วนต้องปฏิรูปอำนาจรัฐทั้งสิ้น สังคมไทยควรสนับสนุนให้นายกรัฐมนตรีปฏิรูปอำนาจรัฐโดยวิถีทางรัฐสภา นายกรัฐมนตรีในฐานะผู้นำเสียงข้างมากในสภาผู้แทนราษฎรควรจะทำทุกวิถีทางให้รัฐสภาสามารถผ่านกฎหมาย กฎหมายรัฐธรรมนูญและกฎหมายอื่น ที่เป็นการปฏิรูปอำนาจรัฐ โดยความสนับสนุนของสังคม ถ้ารัฐธรรมนูญที่สภาร่างรัฐธรรมนูญยกร่างขึ้นยังปฏิรูปอำนาจรัฐไม่พอ ก็ให้เสียงข้างมากในสภาผู้แทนราษฎรปฏิรูปเพิ่มเติมได้

การปฏิรูปอำนาจรัฐเป็นเรื่องยากมาก รัฐบุรุษเท่านั้นจึงจะทำได้ พลเอกชวลิต ณ บัดนี้จึงไม่มีทางเลือกอื่น นอกจากเสียงที่จะล้มละลายทางการเมือง หรือเลือกที่จะเป็นรัฐบุรุษ นี่เป็นประการที่ 4

8. สรุป

สังคมไทยกำลังมีวิกฤตการณ์คลื่นลูกที่ 4 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ เป็นวิกฤตการณ์ที่รุนแรงและยากที่สุด เพราะเป็นวิกฤตการณ์แห่งการทำลายตัวเองที่

กระทบทุกเรื่องและทุกพื้นที่ ทั้งทางเศรษฐกิจ จิตใจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และการเมือง

วิกฤตการณ์นี้เกิดจากกรรมอันหนักหรือกรรมของชาติ คือ โครงสร้างอำนาจที่กีดกร่อนสังคมไทย อันมีหายนลักษณ์ 3 ประการ คือหนึ่ง วัฒนธรรมอำนาจและโครงสร้างอำนาจรัฐรวมศูนย์ สอง ความอ่อนแอทางปัญญา สาม ความอ่อนแอทางสังคมและชาติความเป็นประชาสังคม (Civil Society) ทั้ง 3 ประการนี้เป็นกรรมอันหนักที่แก้ไขได้ยาก แต่ถ้าแก้ไขไม่ได้สังคมก็จะวิกฤตมากขึ้นเรื่อย ๆ

พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ เป็นผู้ที่มีอำนาจมากที่สุด แต่ก็อ่อนแอที่สุดในขณะเดียวกัน ในฐานะนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ตลอดจนการมีสายสัมพันธ์กับกำนัน ผู้ใหญ่บ้านทั่วประเทศ กับองค์กรผู้ใช้แรงงาน อีกทั้งความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาค พลเอกชวลิตจึงเป็นคนที่มีความอำนาจมากที่สุดในการที่จะแก้ปัญหา ความอ่อนแอของพลเอกชวลิตอยู่ที่บริษัทบริหารทางการเมืองอันหนุนให้ท่านมีอำนาจนั้นไม่ได้รับความเชื่อถือศรัทธาจากสังคม ถ้าขาด

ความเชื่อถือศรัทธาการแก้ปัญหาของ
ประเทศก็ทำได้ยาก

พลเอกชวลิต จึงอยู่บนทางแพร่ง
ระหว่างความล้มละลายทางการเมืองไป
พร้อมกับบริษัทบริหารของท่าน หรือใช้
วิกฤตเป็นโอกาสที่จะแก้ปัญหาพื้นฐาน
ของประเทศโดย

1. ทำสันติวิธีให้เป็นนโยบาย
2. มุ่งปฏิรูป 3 อย่าง คือ ปฏิรูป
อำนาจรัฐ ปฏิรูปทางปัญญา และปฏิรูปให้
เกิดความเป็นประชาสังคม
3. สร้างยุทธศาสตร์ชาติในการถัก
ทอสังคมเพื่อให้เกิดพลังงานทางสังคม
4. ปฏิรูปอำนาจรัฐอย่างรวดเร็ว
ด้วยวิถีทางรัฐสภา

ในยามที่พลเอกชวลิตไม่มีทาง
เลือกเป็นอย่างอื่น สังคมไทยควรร่วมมือ

กับนายกรัฐมนตรีในการปฏิรูปอำนาจรัฐ
อย่างรวดเร็วด้วยวิถีทางรัฐสภาที่เสนอมานี้
ไม่ทราบจะทันการณ์หรือไม่ หรือนายกรัฐ
มนตรีจะสามารถทำได้หรือไม่ ถ้านายกรัฐ
มนตรีคนนี้ทำไม่ได้ก็เป็นข้อเสนอต่อนายก
รัฐมนตรีคนต่อไป

ที่สำคัญที่สุดคือ ประชาชนคนไทย
ทุกคนต้องตระหนักรู้ถึงสภาวะวิกฤตของ
สังคมไทยและสาเหตุแห่งปัญหา และร่วม
มือกันแก้ปัญหาด้วยการมีความรัก ความ
เอื้ออาทรต่อกัน การเรียนรู้ร่วมกัน ใช้สันติ
วิธี มุ่งปฏิรูปอำนาจรัฐ ทั้งปฏิรูปการเมือง
และระบบราชการ ให้สังคมไทยหลุดพ้น
จากกรรมอันหนักของชาติ เพื่อจะได้มี
ความเจริญและสันติภาพ

